

ปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานต่อคุณภาพรายงานการเงิน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ACCOUNTING COMPETENCY FACTORS OF PRACTITIONERS AFFECTING
THE QUALITY OF FINANCIAL REPORTS OF EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICES IN NORTHEASTERN THAILAND

นภัทร ศรีโยธา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาศึกษา 1) ปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานต่อคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงิน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 254 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ในขณะที่คุณภาพรายงานการเงินก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด นอกจากนี้ พบว่าผลการวิจัย ปัจจัยด้านสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ด้านบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานบัญชี และด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า ปัจจัยสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้านความรู้ด้านบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานบัญชี ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ และด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน ซึ่งทำให้ทราบว่า เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีระดับสมรรถนะทางบัญชีสูงขึ้น คุณภาพรายงานการเงินก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วยอย่างชัดเจน ผลการวิจัยสะท้อนว่า การพัฒนาศักยภาพด้านสมรรถนะของบุคลากรบัญชีในหน่วยงานการศึกษา ควรเน้นการพัฒนาความรู้ด้านบัญชีอย่างเป็นระบบ การเสริมทักษะการปฏิบัติงานบัญชี การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี และการยึดมั่นในจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ เพื่อยกระดับความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ

คำสำคัญ : สมรรถนะทางการบัญชี,คุณภาพรายงานการเงิน,ผู้ปฏิบัติงาน

Abstract

This research aims to examine the influence of accounting competency factors of accounting practitioners on the quality of financial reports of Educational Service Area Offices in Northeastern Thailand, as well as to investigate the relationship between accounting competency factors and financial reporting quality. A quantitative research methodology was employed, and data were collected through questionnaires administered to a sample group of 254 accounting personnel from Educational Service Area Offices in the Northeastern region. Descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis were utilized for data analysis at the statistical significance level of .05.

The findings revealed that the accounting competency of personnel was rated at a high level in all dimensions, with ethics and responsibility demonstrating the highest mean score. Likewise, the quality of financial reports was also found to be at a high level, particularly in the aspect of transparency and auditability. Furthermore, the study confirmed that accounting competency—comprising accounting knowledge, accounting operational skills, as well as ethical conduct and responsibility—significantly influenced the quality of financial reports. These competency factors were positively correlated with financial reporting quality, indicating that higher levels of accounting competency among personnel are associated with improved quality of financial reports. The results highlight the importance of enhancing the capacity of accounting staff within educational administration agencies by strengthening technological competencies in accounting systems and promoting adherence to professional ethics and integrity. These measures contribute to improved accuracy, transparency, verifiability, and credibility of financial reports, aligning with governmental public sector accounting performance evaluation frameworks.

Keywords : Accounting competency, Financial reporting quality, Accounting personnel

บทนำ

การบริหารจัดการทางการเงินภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการใช้งบประมาณของรัฐ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการงบประมาณและรายงานทางการเงินที่ต้องมีความถูกต้อง โปร่งใส และน่าเชื่อถือ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณและการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และรายงานการเงินที่มีคุณภาพจะช่วยสร้าง

ความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในหน่วยงาน ภาครัฐ และประชาชนทั่วไป และสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อข้อมูลและการปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลรายงานทางการเงินของส่วนราชการมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นตัวผลักดันให้ส่วนราชการมีการกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพการจัดทำบัญชีให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทันเวลา และเร่งตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทางบัญชีให้มีความถูกต้องตรงกับหลักฐาน ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่แสดงในรายงานการเงินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เพื่อสอดคล้องตามเกณฑ์การประเมินผล 4 เรื่อง คือ ความถูกต้อง ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม และความมีประสิทธิภาพ (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2568)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมกันทั้งหมด จำนวน 78 เขตพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568) แต่เผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการเงินและบัญชี ลักษณะภูมิศาสตร์ที่กว้างใหญ่ การกระจายตัวของโรงเรียน และงบประมาณที่จำกัด ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำและควบคุมรายงานการเงินให้มีคุณภาพ ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2568) จึงเป็นบริบทที่เหมาะสมในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านการบัญชีกับคุณภาพรายงานการเงิน ผลการศึกษาจะช่วยชี้แนะแนวทางการพัฒนาบุคลากรและนโยบายที่มุ่งปรับปรุงการจัดการงบประมาณการศึกษาในระดับภูมิภาค อย่างไรก็ดีตาม คุณภาพของรายงานการเงินขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “สมรรถนะด้านการบัญชี” ของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งหมายถึงความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานบัญชีตามมาตรฐานและหลักการบัญชีภาครัฐ รวมถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ เช่น ระบบ New GFMS Thai เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาดในการรายงานการเงิน

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานต่อคุณภาพรายงานการเงินในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากสมรรถนะด้านการบัญชีของผู้ปฏิบัติงาน เป็นผลกระทบหรือบทบาทของความรู้ ทักษะ และความสามารถทางบัญชีของบุคลากรที่ทำงานด้านบัญชี ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของรายงานการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำรายงานทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐในภูมิภาคนี้ได้อย่างยั่งยืน และช่วยชี้ให้เห็นว่า สมรรถนะด้านบัญชีของผู้ปฏิบัติงานมีผลกระทบอย่างไรต่อคุณภาพของรายงานการเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงาน เพื่อให้มีความถูกต้อง โปร่งใส เพื่อให้การใช้จ่ายเงินแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีต่อคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานกับคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน
2. ปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงิน

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดสมรรถนะ (Competency-Based View)

สมรรถนะ (competency) คือชุดของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ/เจตคติ (Attitudes) ที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ในบริบทงานเฉพาะ สมรรถนะไม่ได้หยุดอยู่ที่ความรู้เชิงทฤษฎี แต่รวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ให้เกิดผล งานที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ แนวคิดนี้ถูกใช้กว้างขวางในภาครัฐเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ตอบ โจทย์ผลลัพธ์ การบริการสาธารณะ และความโปร่งใสและเป็นปัจจัยในการทำงานที่เพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้ส่งผล ไปสู่การพัฒนาองค์กร องค์กรต่าง ๆ จึงพยายามเอาสมรรถนะมาใช้เป็นปัจจัยในการบริหาร องค์กรในด้านต่าง ๆ

สมรรถนะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการอธิบาย ถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา และสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติงานได้จนเป็นผลสำเร็จ

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานจน สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยความมุ่งมั่นจากจิตใจ และร่างกาย

3. เจตคติ (Attitudes) ได้แก่แนวคิดส่วนตน (Self –concept) แรงผลักดันภายใน (Motive) อุปนิสัย (Traits) หรือภาพลักษณ์ส่วนตน (Self –image) ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่ แสดงออกมา โดยเจตคติเป็นส่วนที่มีความท้าทายสำหรับการพัฒนาคน เนื่องจากเจตคติเป็น สภาวะทางความคิด ความรู้สึก ที่ผ่านการปลูกฝังมาตามช่วงวัยและขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของ แต่ละบุคคล (เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชนและเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่าง ง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา กรุงเทพฯ : สกศ., 2562 หน้า 11)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กล่าวว่า "สมรรถนะคือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถรวมถึงคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานที่โดดเด่นกว่า ได้แก่ การสั่งสมความเชี่ยวชาญใน การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม สามารถนำวิชาการ ความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ พัฒนาตนเอง เพิ่มความรู้ และความเชี่ยวชาญในงานมากขึ้น อย่างต่อเนื่อง เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต มีความยึดมั่นในหลักการ จรรยาบรรณวิชาชีพ และรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า ปกติแล้วคนทุกคนมีศักยภาพ ภายใน ซึ่งเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งเป็นความสามารถหรือคุณลักษณะเฉพาะที่อาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ หรือพฤติกรรมการทำงาน อย่างไรก็ตาม ศักยภาพดังกล่าวอาจยังไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน หากยังไม่ได้รับการกระตุ้น การส่งเสริม หรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถแฝงนั้น เมื่อบุคคลได้รับการศึกษา การฝึกอบรม หรือการเรียนรู้ที่เหมาะสม ศักยภาพภายในจึงสามารถถูกพัฒนา และแสดงออกมาในรูปของความสามารถที่สังเกตและประเมินได้ เมื่อศักยภาพที่แฝงอยู่ได้รับการเปิดเผยและได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการฝึกทักษะ การให้โอกาสในการปฏิบัติงานจริง หรือการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้บุคคลมีความสามารถในด้านนั้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ ทั้งในเชิงคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาศักยภาพจึงมิใช่กระบวนการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ การฝึกฝน และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตามความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้ อาจไม่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน หากบุคคลนั้นขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการปฏิบัติงาน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การขาดความสามารถเชิงสมรรถนะ ดังนั้น ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลได้เรียนรู้ นั้นจะยังไม่ใช้สมรรถนะ จนกว่าบุคคลนั้นจะได้แสดงพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีในการทำงานหรือการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง (รายงานเฉพาะเรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.,2562 หน้า 23)

แนวคิดและองค์ประกอบของสมรรถนะทางการบัญชี

นักบัญชีจำเป็นต้องมี สมรรถนะด้านบัญชี ครอบคลุม ทั้ง ความรู้, ทักษะความสามารถ, ทักษะคิด และ จรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านบัญชีได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สมรรถนะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่นักบัญชีมีอยู่ในตัวและต้องได้รับการ พัฒนา และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน (อัญญวัฒน์ จันทสุโข และคณะ,2023)

กาญจนา จินตานิล และ ชิตพัทธ์ ชิตสกุล (2023) กล่าวว่า สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะที่จำเป็น สำหรับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความเชี่ยวชาญด้านมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี การจัดทำรายงานตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการวิเคราะห์ทางการเงิน การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี การใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชี

2. ด้านทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการคำนวณ และตัวเลข ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

3. ด้านคุณลักษณะที่จำเป็น ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม หลักธรรมาภิบาลและการปฏิบัติตามกฎหมาย และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

จากการสืบค้นข้อมูลข้างต้น สมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านบัญชี ทักษะการปฏิบัติงานบัญชี จริยธรรมและความรับผิดชอบ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรของการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมควบคุมด้วยปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้ปฏิบัติงาน (เพศ อายุ สถานภาพ ประสพการณ์ ระดับการปฏิบัติงาน) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงินที่มีมิติความถูกต้อง ความครบถ้วน ความทันเวลา และความโปร่งใสตรวจสอบได้

แนวคิดและองค์ประกอบรายงานทางการเงิน

กรมบัญชีกลางกำหนด องค์ประกอบของรายงานทางการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินให้มีองค์ประกอบอย่างน้อย ดังนี้

1. งบแสดงฐานะการเงิน หรือรายงานที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นที่แสดงถึงฐานะการเงินของหน่วยงานของรัฐ

2. งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หรือรายงานที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน หรือรายงานที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของส่วนทุนในระหว่างงวดที่จัดทำรายงานทางการเงิน

4. หมายเหตุประกอบงบการเงิน

ขอบเขตของข้อมูลในรายงานทางการเงิน การแสดงรายการข้อมูลทางการเงินและบัญชีในรายงานทางการเงิน ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานทางการเงินให้มีข้อมูลทางการเงินและบัญชีประกอบด้วย เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณเงินรายได้แผ่นดิน และเงินอื่นใด รวมทั้งการก่อหนี้

รูปแบบการนำเสนอรายงานทางการเงิน ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการเงินตามรูปแบบการนำเสนอรายงานทางการเงินตามที่กรมบัญชีกลางกำหนดรอบระยะเวลาบัญชีการจัดทำรายงานทางการเงินของหน่วยงานของรัฐให้มีรอบระยะเวลาเป็นไปตามปีงบประมาณ

(ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม - 30 กันยายนของปีถัดไป) เว้นแต่หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังให้ใช้รอบปีบัญชีอื่นที่มีใช้เป็นประจำ

การนำส่งรายงานการเงิน เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ให้หน่วยงานของรัฐนำส่งรายงานการเงินภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบ และนำส่งกระทรวงการคลังภายในระยะเวลาที่กำหนด (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2568)

หลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับนี้กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระบบบัญชี และจัดทำรายงานการเงิน ตามเกณฑ์คงค้างได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปในกรอบมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานการเงินรวมภาครัฐใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีในการตรวจสอบรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ เพื่อแสดงความเห็นว่าได้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และเพื่อช่วยให้ผู้ใช้รายงานการเงินสามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลที่แสดงในรายงานการเงิน ซึ่งจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลัง กำหนด และสามารถนำรายงานการเงินมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันได้ (มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ 2564)

แนวคิดคุณภาพรายงานการเงิน

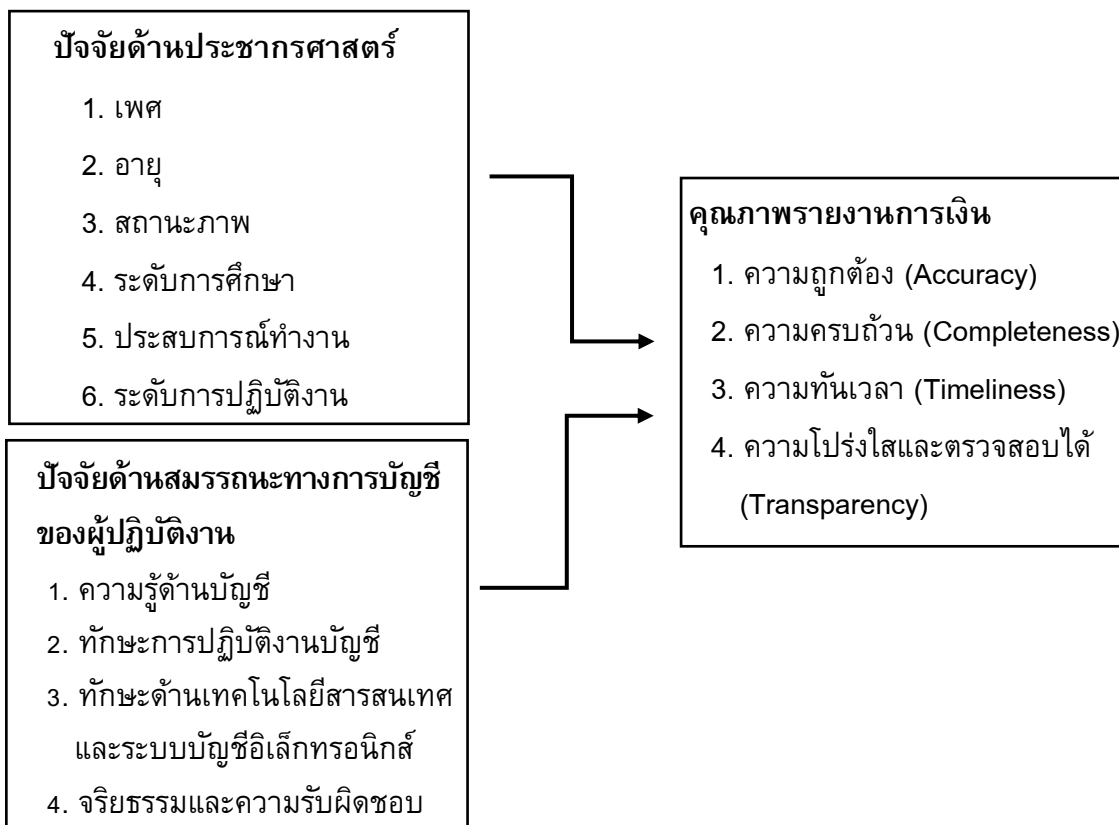
การประเมินคุณภาพและความสำเร็จในการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินของหน่วยงาน เพื่อสะท้อนถึงลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานการเงินและความรับผิดชอบต่อการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินให้มีความครบถ้วนถูกต้อง เป็นปัจจุบัน รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานและบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานการเงินตามหลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ประกอบด้วย ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้ มีแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ให้หน่วยงานมีการกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพการจัดทำบัญชีให้มีความครบถ้วนถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทันเวลา และเร่งตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทางบัญชีให้มีความถูกต้องตรงกับหลักฐานซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่แสดงในรายงานการเงินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และสามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานและบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเผยแพร่ข้อมูลรายงานการเงินและรายงานผลการตรวจสอบจาก สตง. สู่สาธารณะได้อย่างโปร่งใส (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2568)

จากการสืบค้นข้อมูลข้างต้น กล่าวว่า คุณภาพรายงานการเงิน ประกอบด้วย ความถูกต้อง ความครบถ้วน ความทันเวลา ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรของการศึกษาคุณภาพรายงานการเงินในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานต่อคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีกรอบแนวคิดงานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ในกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 694 คน โดยทำการคำนวณของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่มีจำนวนจำกัดที่นับ ได้ (Finite Population) ใช้สูตร ทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973) ใช้การทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 คือ ให้ความผิดพลาดได้ร้อยละ 0.05 เมื่อนำมาแทนในสูตร ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 254 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานต่อคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสร้างขึ้นจากกรอบคิดที่พัฒนาจากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเก็บแบบสอบถามแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ที่มีความสัมพันธ์หรือประสบการณ์

ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก เนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง ของผู้ปฏิบัติงานโดยใช้วิธีเจาะจง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพ, ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี, ระดับการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของผู้ปฏิบัติงาน ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ความรู้ด้านบัญชี ทักษะการปฏิบัติงานบัญชี ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ จริยธรรมและความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ด้านความถูกต้อง ความครบถ้วน ความทันเวลา ความโปร่งใสและตรวจสอบได้

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยทำการตรวจสอบความสอดคล้องแล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหา ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ จะต้องมีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ทุกข้อ

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's Alpha Coefficient) ซึ่งกำหนดค่ามากกว่า 0.75 และนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นด้วย Cronbrach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.945 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (มากกว่า 0.75) จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงพรรณนา โดยใช้ค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรม

และความรับผิดชอบ ด้านทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ ด้านทักษะการปฏิบัติงานบัญชี และด้านความรู้ด้านบัญชี ตามลำดับ

2. คุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพรายงานการเงินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ด้านความถูกต้อง ด้านความทันเวลา และ ด้านความครบถ้วน ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน

1) จำแนกตามเพศ เพศชาย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นรวมสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าเพศเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณภาพรายงานการเงินในภาพรวมของผู้ปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาเฉพาะรายด้าน พบว่า ด้านความครบถ้วน ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรายงานการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความถูกต้อง ด้านความทันเวลา และด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานการเงิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) จำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวม ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าอายุไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลให้ทัศนคติหรือการรับรู้ต่อคุณภาพรายงานการเงินโดยรวมของผู้ปฏิบัติงานบัญชีแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความทันเวลา ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ปัจจัยทั้งหมด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงินในแต่ละด้าน

3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาไม่ใช่ตัวแปรที่ส่งผลต่อการรับรู้หรือความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงินของผู้ปฏิบัติงานบัญชี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วนด้านความทันเวลา ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ปัจจัยทั้งหมด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างด้านความคิดเห็นต่อคุณภาพของรายงานการเงินในแต่ละด้าน

4) จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ในภาพรวม ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า สถานภาพของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้หรือความเห็น

ต่อคุณภาพของรายงานการเงินโดยรวม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความทันเวลา ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ปัจจัยทั้งหมด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างด้านความคิดเห็นต่อคุณภาพของรายงานการเงินในแต่ละด้าน

5) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ในภาพรวม ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีช่วงประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า เวลาหรือช่วงระยะเวลาที่บุคคลทำงานบัญชีมานานหรือน้อย ไม่ได้มีผลต่อการรับรู้หรือความคิดเห็นโดยรวมต่อคุณภาพรายงานการเงิน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความทันเวลา ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ปัจจัยทั้งหมด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างด้านความคิดเห็นต่อคุณภาพของรายงานการเงินในแต่ละด้าน

6) จำแนกตามระดับการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวม ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่อยู่ในระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพรายงานการเงินไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ระดับตำแหน่งในการปฏิบัติงานไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้หรือความคิดเห็นต่อคุณภาพของรายงานการเงินโดยรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความครบถ้วน ด้านความทันเวลา ด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ปัจจัยทั้งหมด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างด้านความคิดเห็นต่อคุณภาพของรายงานการเงินในแต่ละด้าน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงิน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ สมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงิน

	ความรู้ ด้านบัญชี	ทักษะด้าน ปฏิบัติงาน บัญชี	ทักษะด้าน เทคโนโลยี สารสนเทศ	จริยธรรม และความ รับผิดชอบ	คุณภาพ รายงาน การเงิน
ความรู้ด้านบัญชี	1	.810**	.707**	.599**	.671**
ทักษะด้านปฏิบัติงานบัญชี		1	.729**	.650**	.707**
ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ			1	.716**	.678**
จริยธรรมและความรับผิดชอบ				1	.747**
คุณภาพรายงานการเงิน					1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกทั้งคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .671 – .810 ซึ่งถือเป็นระดับความสัมพันธ์ปานกลางถึงสูง แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีระดับสมรรถนะทางบัญชีสูงขึ้น คุณภาพรายงานการเงินก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วยอย่างชัดเจน

ตารางที่ 2 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรโดยรวมของสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Model	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
	B	Std. Error	Beta				
ค่าคงที่	1.408	.151		9.313	.000		
1. ด้านความรู้ ด้านบัญชี	.127	.050	.167	2.517	.012*	.314	3.180
2. ด้านทักษะการ ปฏิบัติงานบัญชี	.174	.054	.226	3.233	.001*	.283	3.530
3. ด้านทักษะ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและ ระบบบัญชี อิเล็กทรอนิกส์	.059	.048	.078	1.230	.220	.345	2.897
4. ด้านจริยธรรม และความ รับผิดชอบ	.351	.044	.444	8.024	.000*	.451	2.216
R² = .656, Adjusted R² = .650, F = 118.642, Sig. = 0.000							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ตัวแปรด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงาน สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ ร้อยละ 65 (Adj R² = .650) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สะท้อนว่าสมรรถนะทางการบัญชีของบุคลากรมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการรายงานการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณารายตัว พบว่า

ด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = .000) แสดงให้เห็นว่าการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณ ความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตามกฎหมาย และความรับผิดชอบต่อตัวเลขบัญชี เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ทำให้รายงานทางการเงินมีความโปร่งใส ถูกต้อง และเชื่อถือได้

ด้านทักษะการปฏิบัติงานบัญชี ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = .001) แสดงให้เห็นว่าความชำนาญในขั้นตอนการทำงานบัญชีจริง เช่น การบันทึกบัญชี การตรวจสอบหลักฐาน การทำงานกระตือรือร้น มีบทบาทต่อความถูกต้องและความครบถ้วนของรายงานการเงิน

ด้านความรู้ด้านบัญชี ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = .012) แสดงให้เห็นว่าความรู้ด้านหลักการบัญชี การเข้าใจกฎระเบียบมาตรฐานบัญชีภาครัฐ และการอ่านตัวเลขบัญชี มีผลต่อความแม่นยำของรายงาน

ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = .220) แสดงให้เห็นว่า แม้ทักษะด้านเทคโนโลยีจะสำคัญต่อการทำงาน แต่ไม่ได้เป็นตัวแปรที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพรายงานการเงิน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ประกอบด้วย ด้านความรู้ด้านบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานบัญชี และด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล & ตาภรณ์ สินเจริญศักดิ์ (2021) ได้ศึกษาเรื่อง เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจไทย ในมุมมองของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน ที่มีประสบการณ์ในการตรวจสอบ พบว่า ปัจจัยทักษะของนักบัญชี ด้านทักษะการบัญชี ส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล & พิเชษฐ์ โสภางษ์ (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยทักษะของนักบัญชีเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนารายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทยให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีวรรณ ศรีปาน และคณะ (2023) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของสถานประกอบการจดทะเบียนนิติบุคคลในจังหวัดอุดรธานี พบว่า สมรรถนะวิชาชีพบัญชี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะส่วนบุคคล ด้านความรู้ทางวิชาชีพ และด้านทักษะการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับ

งานวิจัย ของ ชาริณี อังค์ยศ และคณะ (2024) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย พบว่าทักษะด้านความรู้มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ลลิตา พิมพา และ โชคชัย ศรีชัย (2025) พบว่า สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพ มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินโดยรวม

2. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะทางการบัญชีของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงิน พบว่ามี ด้านความรู้ด้านบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานบัญชี ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ และด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ ปานน้อย และคณะ (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เรื่องปัจจัยในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงาน ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งรัศมี รัชสมบัติ & กัญญาณัฐรัตน ประภาธรรม (2022) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักวิชาการเงินและบัญชี ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติชาติ ขอบบุญ (2021) ทักษะวิชาชีพนักบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีงานวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะวิชาชีพนักบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ทักษะวิชาชีพนักบัญชี ด้านทศทักษะวิชาชีพบัญชี มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธิดา สุริยะ และคณะ (2025) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีในด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะ ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีวรรณ ศรีปาน ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสถานประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยความรู้ทางวิชาชีพ จริยธรรมทางวิชาชีพ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการปรับตัวสำหรับยุคดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศ) ส่งผลให้การรายงานมีคุณภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานบัญชีภาครัฐ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านมาตรฐานรายงานภาครัฐ ระเบียบการเงิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการบันทึกบัญชี และสร้างความมั่นใจในความถูกต้องของรายงานการเงิน

2. เพิ่มพูนทักษะเชิงปฏิบัติงานทางบัญชีในงานประจำวัน เน้นกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การทำงบกระทบยอด การตรวจสอบบัญชีพัสดุค้าง และการจัดเอกสารหลักฐานประกอบการรายงาน เพื่อยกระดับคุณภาพรายงาน ให้เกิดความถูกต้อง ครบถ้วน และตรวจสอบได้

3. เสริมสร้างจริยธรรมและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานบัญชี เนื่องจากด้านนี้เป็นตัวแปรที่ส่งผลชัดเจนที่สุดต่อคุณภาพรายงานการเงิน การส่งเสริมจิตสำนึกความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และวินัยทางวิชาชีพ จะช่วยเพิ่มความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชีของหน่วยงาน

4. วางระบบกำกับติดตามคุณภาพข้อมูลทางบัญชีอย่างเป็นระบบ หน่วยงานควรมีระบบตรวจสอบภายใน (internal control) เช่น การทบทวนรายงานโดยผู้บังคับบัญชา รอง การตรวจสอบเอกสารก่อนลงบัญชี และการติดตามความคลาดเคลื่อนในรอบเดือน เพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูลในระบบบัญชี

6. แม้ว่าทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่แสดงผลโดยตรงต่อคุณภาพรายงานการเงิน แต่ควรสนับสนุนในเชิงสนับสนุน (supporting factor) เช่น การใช้ Excel การบันทึกข้อมูลในระบบ New GFMS Thai อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้การจัดทำรายงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และลดความผิดพลาดในการจัดการข้อมูล

7. ข้อเสนอแนะเฉพาะตามปัจจัยส่วนบุคคล แม้ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับตำแหน่ง ส่วนใหญ่ไม่ส่งผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพรายงานการเงินแต่การสร้างแนวทางพัฒนาศักยภาพแบบเฉพาะกลุ่มยังคงเป็นประโยชน์ เช่น พัฒนาทักษะสำหรับผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี เสริมองค์ความรู้ระดับสูงสำหรับผู้ที่มีวุฒิสองปริญญาตรีสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานแต่ละช่วงอายุ เพื่อเพิ่มความต่อเนื่องในการสืบทอดความรู้และสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางบัญชี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังภูมิภาคอื่นหรือประเภทหน่วยงานอื่น เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพรายงานการเงินในบริบทที่หลากหลายมากขึ้น และเพิ่มตัวแปรด้านระบบควบคุมภายใน และวัฒนธรรมองค์กร เพื่อตรวจสอบบทบาทของปัจจัยเชิงโครงสร้างต่อคุณภาพรายงานการเงิน

2. ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจเหตุผลเบื้องหลังการรับรู้ต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี

3. ศึกษาทักษะเทคโนโลยีในมิติที่ลึกซึ้งขึ้น ว่ามีผลทางอ้อมต่อความถูกต้อง ความรวดเร็ว และการลดความผิดพลาดของข้อมูล

การอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2564). *มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ (ฉบับที่ 2)*.
ได้จาก <https://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15
พฤศจิกายน 2568].
- กรมบัญชีกลาง. (2568). *แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2568*. ได้จาก <https://online.fliphtml5.com/svnke/vxef/#p=1>
[online.fliphtml5.com+1](https://online.fliphtml5.com/svnke/vxef/#p=1) [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2568].
- กาญจนา จินดาณิล, & ชิตพัทธ์ ชิตสกุล. (2566). สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 7(2),
195–209.
- ธารณี อังค์ยศ, สมทรง คันทน์, & พรพิมล ต้นประวดี. (2567). สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีการ
บริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2(2), 66–81.
- พุทธิดา สุริยะ, ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล, & ธิรุณี ยังสุข. (2568). ผลกระทบของสมรรถนะทาง
วิชาชีพบัญชีและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำ
บัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร*, 5(1), 227–237.
- มณีวรรณ ศรีปาน. (2564). *สมรรถนะนักบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ
สถานประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม*
- มณีวรรณ ศรีปาน, นริศรา ไชยธม, ณัจฉรียา ยางนอก, รัชณี ศิริประพิมพ์, & นิติกรณ จันทรสรี
ยะศักดิ์. (2566). สมรรถนะวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ
สถานประกอบการจดทะเบียนนิติบุคคลในจังหวัดอุดรธานี. *วารสารการบริหารจัดการ
และนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(2), 23–36.
- รุ่งรัมย์ รัชสมบัติ, & กัญญาณัฐรัตน์ ประภาธรรม. (2565). สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อ
คุณภาพรายงานทางการเงินของนักวิชาการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 4(1), 13–27.
- ลลิตา พิมพา, & โชคชัย ศรีชัย. (2568). สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อคุณภาพรายงาน
ทางการเงินของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Arts of
Management Journal*, 9(3), 247–269.
- สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล, & พิเชษฐ์ โสภางษ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทาง
การเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยศรีสเทียณ*, 26(2),
46–60.

- สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล, & ตาภรณ์ สินเจริญศักดิ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจไทยในมุมมองของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินที่มีประสบการณ์ในการตรวจสอบ. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 13(1), 50–61.
- สุพจน์ ปานน้อย, เจตน์ภา พรหมทสาร, สุรีย์ โปษกรณัญ, & ประเวศ เพ็ญจุฑิภัก. (2562). ปัจจัยในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาการ จัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 1(3), 61-72.
- สำนักงาน ก.พ. (2552). มาตรฐานและแนวทางการกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ (หนังสือเวียน ว 27). ได้จาก <https://www.ocsc.go.th/wp-content/uploads/2024/01/%E0%B8%A7272552.pdf> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2568].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชนและเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา. <https://online.fliphtml5.com/wbpvz/nram/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2563].
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). รายงานเฉพาะเรื่องที่ 12: หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ. ได้จาก <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1746-file.pdf>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568]
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2568). การกำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (หนังสือเวียน ก.ค.ศ. ที่ ศธ.0206.5/ว 20 ลงวันที่ 8 กันยายน 2568). ได้จาก https://www.otepec.go.th /th/content_page/item/5535-w20-2568.html [สืบค้นเมื่อ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2568].
- อดิชาติ ขอบบุญ. (2563). ทักษะวิชาชีพนักบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อัฐวรัตน์ จันทสุโข, พงศ์เสวก เอนกจำนงค์พร, & ทิพย์รัตน์ เลาหิเชียร. (2566). องค์ประกอบของสมรรถนะทางการบัญชีของนักบัญชีไทย. วารสารสภาวิชาชีพบัญชี, 5(13), 64–81.